

Z ŻYCIA PTL

Sprawozdanie z Sesji Naukowej nt.: „Szkolnictwo leśne w Polsce Ludowej w świetle aktualnego i perspektywicznego zapotrzebowania na kadre w zakresie leśnictwa”, odbytego w Błażejewku 19 IX 1986 r.

Sesja zorganizowana została przez Polskie Towarzystwo Leśne, przy Sądzie Okręgowego Zarządu Lasów Państwowych w Poznaniu.

Obradom Sesji przewodniczył prof. dr hab. Jan Meixner. Sekretariat Sesji stanowili dr inż. Andrzej Łabędzki i dr inż. Hubert Szramka. Komisji Wniosków przewodniczył doc. dr hab. Konrad Magnuski.

Referaty wygłosili:

— „Polskie szkolnictwo leśne od jego zarania do odzyskania niepodległości po II wojnie światowej” — doc. dr hab. Bohdan Szymański,

— „Wyższe szkolnictwo leśne w Polsce Ludowej w świetle obecnego i perspektywicznego zapotrzebowania na kadre w zakresie leśnictwa” — prof. dr hab. Kazimierz Heymanowski,

— „Studia zaoczne i podyplomowe na Wydziałach Leśnych Akademii Rolniczych w Polsce Ludowej w świetle zapotrzebowania na ich absolwentów obecnie i w perspektywie” — mgr inż. Marian Mączyski.

— „Średnie szkoły leśne w Polsce Ludowej w świetle bieżącego i perspektywicznego zapotrzebowania na ich absolwentów” — dr inż. Bronisław Kaczmarek,

— „Zasadnicze szkoły leśne w Polsce Ludowej w świetle obecnego i perspektywicznego zapotrzebowania na ich absolwentów” — mgr inż. Andrzej Olszewski.

Podczas dyskusji omawiano problemy przedstawione w części referatowej.

Prof. dr hab. Józef Broda przedstawił krótki zarys dziejów przedmiotu „Historia leśnictwa” na przestrzeni studiów leśnych oraz przykłady wprowadzania przedmiotu „Historia (...)” do programów nauczania niektórych wydziałów uniwersyteckich, politechnicznych i akademii medycznych.

W imieniu Komitetu Historii Nauki i Techniki PAN mówca zwrócił się do uczestników Sesji o poparcie starań o wprowadzenie na V roku studiów leśnych SGGW-AR w Warszawie i AR w Krakowie wykładów z historii leśnictwa wg programu realizowanego w AR w Poznaniu i w wymiarze minimum 30 godzin.

Kol. Krzysztof Rudzki zaproponował, aby po ukończeniu studiów leśnych absolwent obowiązkowo podejmował na jakiś czas pracę w urzędowaniu lasu celem nabycia ogólnej praktycznej wiedzy leśnej, a później dopiero przenosił się do administracji leśnej. Stwierdził także, że w szkołach leśnych kładzie się zbyt duży nacisk na rozbudowę arboretów i ogrodów, a zbyt mały na rozwój zaplecza technicznego i parku maszynowego. Równocześnie powinno się zapewnić ponowne wprowadzenie do programów szkół leśnych takich przedmiotów jak „Wiadomości z zakresu BHP”, „Wiadomości z zakresu prawa” itd.

Kol. Karol Korzeniowski zaproponował przejęcie przez PTL materiałów historycznych pozostałych po Szkole Żyrowickiej, a znajdujących się obecnie w rękach inż. Saranowicza w Kielcach.

Dr inż. Tadeusz Chodnik stwierdził, że ranga każdego zawodu, w tym także zawodu leśnika, zależy od rangi robotnika pracującego w danym zawodzie, a z kolei jakość wykonywanych prac uzależniona jest od poziomu wykształcenia robotników. W Polsce można zaobserwować niepokojące zjawisko polegające na tym, że różnica w poziomie wiedzy pomiędzy robotnikiem a inżynierem wzrasta, podczas gdy w państwach o najbardziej rozwiniętym leśnictwie tendencja ta jest wręcz odwrotna.

Doc. dr hab. Kazimierz Mąkosa zaapelował o poparcie postulatu prof. dr hab. K. Heymanowskiego, dotyczącego wprowadzenia w Polsce na wszystkich Wydziałach Leśnych przedmiotu „Siedliskoznawstwo leśne”. Zaproponował równocześnie wykorzystanie map glebowo-siedliskowych sporządzanych przez BULiGL do wykonania map glebowych, w tym także map terenów leśnych (przy współudziale Polskiego Towarzystwa Gleboznawczego).

Kol. Włodzimierz Jezierski podkreślił, że najważniejszą cechą pełnego wykształcenia akademickiego nie jest nauczenie zawodu, ale tworzenie wartości kulturowych w społeczeństwie. Wskazał także na niepokojące, a coraz częstsze zjawisko złego wykorzystania absolwentów uczelni, które usiłuje się usprawiedliwić twierdzeniem, że w Polsce istnieje „nadprodukcja” leśników z wyższym wykształceniem.

Kol. Stanisław Barański poinformował zebranych o istnieniu kolekcji książek drzewnych Wiktora Kozłowskiego, profesora Szkoły Leśnej Praktycznej w Siekiernie. Cała biblioteka dendrologiczna, stworzona przez prof. Kozłowskiego znajduje się obecnie w Muzeum Diecezjalnym w Sandomierzu (liczy teraz 110 egzemplarzy). Mówca zaproponował podjęcie starań o jej przekazanie z Muzeum Diecezjalnego w Sandomierzu, gdzie nie jest eksponowana, do Ośrodka Kultury Leśnej w Gołuchowie.

Prof. dr hab. Florian Budniak wyraził pogląd, że zapotrzebowanie na kadre zależy od kształtu, charakteru i struktury naszego leśnictwa, a ono z kolei jest uzależnione od nakładów inwestycyjnych.

Kol. Roman Parewicz poruszył zagadnienie współpracy i współzależności pomiędzy leśnictwem a drzewnictwem i zaproponował wpro-

wadzenie do programów studiów obu kierunków odpowiednich informacji.

Dr inż. Andrzej Ł a b ę d z k i poruszył zagadnienie rekrutacji i przebiegu nauki na stacjonarnych studiach leśnych wśród absolwentów techników leśnych.

Prof. dr hab. Z b i g n i e w P r u s i n k i e w i c z, omawiając problem kadr w uczelniach stwierdził, że pracownik uczelni powinien być zarówno nauczycielem jak i badaczem, ale także musi kształcić następne pokolenia badaczy. Główną przeszkodą w tej działalności jest nadmierna biurokracja, jaką obciążono pracowników naukowo-dydaktycznych. Przedstawił także zagadnienie słabej drożności kadr naukowych spowodowane bezpośrednio wymiarem godzin dydaktycznych, a pośrednio liczbą studentów. Ponieważ wielkości te nie zmieniają się, nowych, młodych pracowników nauki także brak.

Dr inż. Bernard K o n c a poinformował uczestników Sesji o niepokojącym, ale szerzącym się coraz bardziej zjawisku narzucania uczniom techników leśnych całych wykazów roślin i owadów, które powinni zebrać (z tego do 80% chronionych). Uczniowie przyjeżdżają do parków narodowych, nawet z pismami od dyrekcji szkół, i proszą o pomoc w zebraniu tych okazów.

Mgr inż. Piotr M a ń k a omówił takie zagadnienia jak:

- nadanie odpowiedniej rangi wychowawcom w internatach,
- nabór młodzieży do techników leśnych,
- wyposażenie dla internatów i stołówek w podstawowe artykuły,
- zapewnienie praktyki absolwentom TL u dobrych fachowców — leśniczych,
- zróżnicowanie egzaminów wstępnych na studia dla absolwentów techników leśnych i liceów ogólnokształcących.

Kol. Adam W o ł k przedstawił sylwetki kilku profesorów-leśników Rosjan, którzy nie zostali wymienieni w referacie doc. dr hab. B. S z y m a ń s k i e g o, a przecież też tworzyli historię leśnictwa na terenach polskich.

Prof. dr hab. Jan M e i x n e r odczytał wniosek kol. Marka Urbanika postulujący podniesienie wiedzy właścicieli lasów prywatnych i poprawy gospodarowania w nich przez wprowadzenie do programów nauczenia w zasadniczych szkołach rolniczych podstawowych wiadomości z zakresu leśnictwa.

Dr inż. Edmund K u b a c z y k omówił wiele problemów związanych w Polsce ze studiami zaocznymi na Wydziałach Leśnych Akademii Rolniczych. Wyraził przekonanie, że resort leśnictwa powinien decydować o ilości kształconych leśników różnych szczebli, a zwłaszcza na poziomie wyższym.

Kol. Tadeusz M o k r z y c k i, podkreślając chlubne tradycje szkolnictwa leśnego, stwierdził, że należy położyć nacisk na rozbudowę zasadniczego szkolnictwa leśnego. Omówił także zagadnienie statusu wychowawców w internatach i nauczycieli zawodu w technikach leśnych.

Mgr inż. Marian K o c i o ł e k poruszył problem startu życiowego absolwentów techników leśnych i studiów leśnych.

Dyskusję zakończył przewodniczący Sesji, prof. dr hab Jan Meixner, dziękując uczestnikom za wnikliwe i szczególnie troskliwe omówienie problemów, z jakimi boryka się szkolnictwo leśne na wszystkich swoich szczeblach.

**WNIOSKI Z SESJI NAUKOWEJ NT.
„SZKOLNICTWO LEŚNE W POLSCE LUDOWEJ
W ŚWIETLE AKTUALNEGO I PERSPEKTYWICZNEGO
ZAPOTRZEBOWANIA NA KADRĘ
W ZAKRESIE LEŚNICTWA”**

1. W celu zapewnienia ciągłości realizacji procesu dydaktycznego i naukowego w wyższym szkolnictwie leśnym niezbędne jest stworzenie warunków dla zapewnienia właściwej struktury nauczycieli akademickich pod względem wieku i stanowisk, głównie poprzez bardziej elastyczne traktowanie obowiązkowego wymiaru godzin dydaktycznych (pensum), limitującego liczbę nauczycieli w jednostkach Wydziału oraz zapewnienie, szczególnie młodemu pracownikom, korzystniejszych warunków bytowych.

2. Obecny stan wyposażenia jednostek strukturalnych Wydziałów Leśnych oraz Leśnych Zakładów Doświadczalnych w nowoczesną aparaturę naukowo-badawczą oraz sprzęt i maszyny leśne wymaga radykalnej poprawy.

3. Postuluje się uwzględnić w planach i programach studiów na wszystkich Wydziałach Leśnych zagadnienia historii i geografii gospodarczej leśnictwa oraz wybrane elementy prawa, poprzez korektę wymiaru godzin poszczególnych przedmiotów ogólnych i podstawowych kierunkowych.

4. Współzależność gospodarstwa leśnego i przemysłu drzewnego wymaga szerszego uwzględnienia tej tematyki w programach przedmiotów: ekonomika leśnictwa — na Wydziałach Leśnych i ekonomika drzewnictwa na Wydziałach Technologii Drewna.

5. Należy utrzymać na Wydziałach Leśnych dotychczasową strukturę kształcenia — studia stacjonarne, zawodowe studia zaoczne i studia podyplomowe, przy równoczesnym rozszerzaniu, w zależności od zgłaszanego zapotrzebowania i liczby kandydatów, zakresu studiów podyplomowych. Szczególnie należy rozważyć możliwość zorganizowania na jednym z Wydziałów Leśnych studium podyplomowego z zakresu komputeryzacji oraz zasad programowania dla potrzeb leśnictwa.

6. Postuluje się wyodrębnienie 1—2 techników leśnych, również z 3-letnim programem nauczania, w celu umożliwienia przejścia do nich najlepszym absolwentom Zawodowych Szkół Leśnych, na podstawie konkursu świadectw. Zapewni to ciągłą kontynuację nauki (drożność) w leśnym szkolnictwie średnim.

7. Wskazane jest przedłużenie stażu absolwentom Techników Leśnych do jednego roku we wzorowo prowadzonych nadleśnictwach i pod opieką najlepszych fachowców, z równoczesnym podwyższeniem wynagrodzenia w czasie odbywania tej praktyki. Pozwoli to na lepsze przygotowanie ich do pracy na samodzielnych stanowiskach w alp. W postażowych egzaminach powinni brać udział nauczyciele zainteresowanych szkół.

8. Nie zachodzi potrzeba tworzenia nowych techników jak i wprowadzania dodatkowych specjalności, gdyż istniejące szkoły (14 Techników Leśnych) zaspokajają potrzeby w tym zakresie.

9. Naboru uczniów do klasy pierwszej powinny dokonywać wyłącznie zainteresowane Technika Leśne, aby uniknąć różnych poziomów wiedzy przyjętych kandydatów.

10. Nauczyciele przedmiotów zawodowych zatrudnieni w Technikach Leśnych powinni, niezależnie od studiów leśnych i pedagogicznych, mieć dłuższą praktykę zawodową. To bowiem gwarantuje należyte przygotowanie uczniów do praktycznego wykonywania zawodu. Również stanowiska wychowawców należy powierzać tym, którzy swoją postawą społeczną, taktem pedagogicznym i kulturą bycia umieliby we właściwy sposób kształtować charaktery uczniów.

11. Dla usprawnienia działalności szkoły należałoby prowadzić doskonalenie nauczycieli i personelu kierowniczego szkoły oraz powołać zespół kontrolno-doradczy w zakresie nauczania i wychowania w leśnym szkolnictwie średnim.

12. Stwierdza się spadek zainteresowania kształceniem zaocznym w średnim szkolnictwie leśnym; należałoby więc miejsca te wykorzystać na tworzenie Policealnych Studiów Zawodowych — zarówno stacjonarnych, jak i zaocznych, szczególnie o specjalności urządzenie lasu. W szkołach tych, prowadzonych systemem zaocznym, mogliby być również do kształceni pracownicy mający średnie wykształcenie ogólne.

13. W celu podniesienia poziomu wiedzy właścicieli lasów i poprawy gospodarowania w lasach niepaństwowych, należy wprowadzić do programu nauczania w zasadniczych szkołach rolniczych podstawowe wiadomości z zakresu leśnictwa.

14. Liczba zasadniczych szkół leśnych i liczba ich absolwentów pozostają w wyraźnej dysproporcji do aktualnego i perspektywicznego zapotrzebowania na kwalifikowanych robotników leśnych. W związku z powyższym należy rozbudować sieć zasadniczego szkolnictwa leśnego i podjąć działania w zakresie zapewnienia odpowiedniej rekrutacji kandydatów. Pozwoli to podnieść kwalifikacje robotników leśnych, co przyczyni się do postępu w gospodarstwie leśnym.

15. W programach wychowawczych szkół średnich i wyższych należy uwzględnić kultywowanie tradycji polskiego leśnictwa, z uwzględnieniem patriotycznego zaangażowania leśników w walkach o niepodległość.

Andrzej Łabędzki